

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

MORO ZAKLJUČIL PRVI KROG POGOVOROV ZA MOREBITNO SESTAVO NOVE VLADE

DEMOKRISTJANSKA ENOBARVNA VLADA EDINI IZHOD V SEDANJEM POLITIČNEM POLOŽAJU

To izhaja predvsem iz stališča socialistov in republikancev - Danes bo Moro poročal predsedniku republike o poteku pogovorov s strankami leve sredine

RIM, 6. — S sestankom z delegacijo krščanske demokracije je pooblaščen predsednik Moro zaključil prvi krog posvetovanj s predstavništvom štirih strank leve sredine. Po končanem pogovoru je tajnik KD Fanfani sporočil časnikarjem, da jih je Moro obvestil o poteku pogovorov z ostalimi delegacijami in da zbira sedaj gradivo, ki ga bo obrazložil na seji vsedržavnega vodstva krščanske demokracije. Obenem je bilo sporočeno, da bo Moro jutri poročal predsedniku republike Leoneju, kaj je pravzaprav dogovoril v pogovorih z delegacijami štirih strank za morebitno sestavo nove vlade.

Po srečanju z demokristjansko delegacijo je Moro dal časnikarjem daljšo izjavo, v kateri je najprej poudaril, da se zaveda, v kakšnem položaju se danes nahaja Italija, ki preživlja hudo gospodarsko-socialno krizo. Zato je upravičeno, da dejal Moro, da ljudje pričakujejo čimprejšnjo rešitev krize. Toda za poglobitev vseh vprašanj z vsemi strankami vladne koalicije je treba imeti precej časa na razpolago. «Za-

to — je poudaril pooblaščen predsednik — sem skušal zaključiti prvi krog pogajanj v najkrajšem času. Potem ko je povedal, da je našel pri vseh strankah razumevanje za sodelovanje, je dejal, da bo nadaljeval po sedanji poti, da pa je treba skrbeti predvsem za to, da se postavijo trdni temelji za sestavo nove vlade.

Nato je Moro pojasnil, da je treba sedaj priti do dogovora gospo-

darsko-socialnih vprašanj. Zato je izjavil, da se vse njegovo delovanje giblje v okviru leve sredine in da je njegov osnovni smoter obnovitev levosredinske koalicije. Kdaj mu bo to uspelo, ni povedal. Izrazil pa je prepričanje, da za sedaj ni mogoče računati na organsko levosredinsko vlado, kar ni uspel doseči niti Fanfani. «Prepričan sem — je nadaljeval Moro — da se je treba gibati v okviru leve sredine z namenom, da se ponovno obnovi levosredinska koalicija, kar pa bo zelo težko doseči v bližnji prihodnosti.»

Tajniški urad socialistične stranke je imel danes dopolne sejo, katere so se udeležili poleg tajnika De Martinia, ki je predsedoval, tudi predsednik Nenni ter predsedniki parlamentarnih skupin. Na seji so proučili razvoj sedanje vladne krize, ki traja že več kot mesec dni. Odobrili so stališče stranke delegacije na pogovorih za sestavo nove vlade in ponovno poudarili, da podpirajo napore pooblaščenega predsednika Mora za sestavo enobarvne vlade. Na seji so tudi z zadovoljstvom ugotovili, da je podobno stališče zavzela republikanska stranka in da obstajajo zato vsi politični pogoji za čimprejšnjo rešitev vladne krize.

Enobarno demokristjansko vlado s predsednikom Morom podpirajo tudi republikanci. V tem smislu je tajnik La Malfa poslal tajniku PSDI Orlandiju pismo, v katerem poudarja, da ima vti, da ni razloga, da bi ne sestavili enobarvne vlade, potem ko je propadel poskus za sestavo vlade štiristranske koalicije.

Prvi posredni odgovor na to pismo je dal predsednik socialdemokratskih poslancev Cariglia, ki je izjavil, da če La Malfa misli, da je treba sedaj neoporečno podpreti enobarno vlado, pomeni, da ni razumel, kaj hoče Moro. Po njegovem mnenju pooblaščen predsednik zeli takšno podporo enobarni vladi, ki bi stala na političnem in programskem dogovoru.

Boj jasno razlaga o stališču republikancev do enobarvne vlade je tajnik PRI La Malfa v članku, ki ga je napisal za dnevnik «La voce repubblicana». V njem piše med drugim, da tisti, ki na osnovi republikanskih izjav, po pogovoru z Morom, govorijo o koaliciji KD-PSI-PRI, brez sodelovanja socialdemokratov, zelo slabo tolmačijo naše stališče.

Nato La Malfa piše, da če je uradno stališče socialistov, stališče, ki ga je obrazložil minister Bertoldi, potem se Moro lahko takoj oditi moro pooblastilu da sestavi vlado.

Z vladno krizo se ukvarja tudi senator Nenni v pogovoru, ki ga je imel z urednikom tednika «Espresso». Po njegovem mnenju je položaj v Italiji obupen in žalosten. Če so hoteli enobarno vlado, pravi Nenni, so jo morali napraviti že pred dvajsetimi dnevi. Nato ugotavlja, da je vse to, kar sedaj delajo, navadno spletkarjenje. Nenni pravi,

da leve in napredne sile niso znale izkoristiti rezultatov referendumov o razporoki. Tega niso znali izkoristiti ne komunisti, ne socialisti. V zvezi s sedanjim položajem predsednik PSI ugotavlja, da predčasne volitve ne smejo biti izsiljevanje. Po njegovem mnenju krščanska demokracija ne želi takojšnjih predčasnih volitev, ker ima še vedno odprto rano nedavnega referendumu. Zato proti koncu poudarja, da ima vti in ne samo vti, da je vse to kar se dogaja premišljena igra, da bi ne naredili ničesar, da bi se vse izrodilo in da bi prišlo do dejanskega nepopravljivega položaja. Nenni ni hotel ničesar izjaviti v zvezi z morebitno novo vlado.

RIM, 6. — Predsednik republike Leone je nocoj sprejel na Kvirinalu predsednika vlade Mariana Rumorja.

Demokratska stranka slavi zmago na parlamentarnih volitvah v ZDA. Na sliki: zmagovalci mladega Edmunda Browna, ki je bil izvoljen za guvernerja Kalifornije

DEMOKRATSKA STRANKA SI JE ZAGOTOVILA DVETRETIJSKO VEČINO V PREDSTAVNIŠKEM DOMU

Katastrofalen poraz Fordove stranke na ameriških parlamentarnih volitvah

Republikanci so morali plačati težak davek zaradi afere Watergate in zaradi hudega gospodarskega položaja - V ospredju vprašanje odnosov med kongresom in Belo hišo

WASHINGTON, 6. — Volitve v ZDA za obnovitev predstavnškega doma in dela senata so se zaključile s pravo katastrofo za republikansko stranko predsednika Geraldja Forda. Vsa dosežena predvidevanja so sicer napovedovala poraz republikancev, vendar pa je obseg poraza presegel vsa predvidevanja. Izid volitev pa ustvarja predstnik Fordu vrsto delikatnih problemov ter odpira celo vprašanje, ali bo sploh šef Bele hiše lahko vodil svojo samostojno politiko. Demokratska stranka si je namreč priborila dvetretjinsko večino v predstavniskem domu, kar ima v ameriškem ustavnem sistemu določene posledice. Zakon namreč predvideva, da predsednik ZDA lahko postavi veto nad sklepi parlamenta, vendar pa parlament te sklepe kljub vzetu lahko ponovno odobri z dvetretjinsko večino. V primeru, da bi prišlo do spora med Fordom in demokratsko stranko, bi slednja lahko popolnoma onemogočila šefa Bele hiše, da dejansko izvaja oblast.

Toda vrnimo se k rezultatom volitev, ki pa še niso popolni. Demokratska stranka je na volitvah za obnovo predstavnškega doma iztrgala republikancem kar 44 sedežev ter si za dve mesti priborila dvetretjinsko večino. V senatu si je osvojila štiri nove sedeže (ki bi lahko narasli na pet po dokončnem številu glasov) ter si zagotovila celih 27 od 35 guvernerskih mest, o katerih so morali volivci odločiti. Republikanci so izgubili kar devet guvernerjev, med temi tudi tradicionalna «fleda» republikanske stranke, držav New York in Kalifornijo. Od 51 držav ZDA bodo torej demokrate nadzorovali kar 36, republikanci pa šele 14. Rezultat 51. države, Aljaske, še ni znan.

«Triumf» demokratske stranke je torej znatno povečal politično moč opozicije pa vsem nacionalnem ozemlju ter utrdil nadzorstvo nad kongresom, ki ga je ta stranka imela praktično že od 1954. leta. 94. ameriški kongres, katerega začetek nastopi 3. januarja, bo imel naslednjo sestavo: v senatu 62 demokratov in 38 republikancev, v predstavniskem domu pa 292 demokratov in 143 republikancev.

Volitev se je udeležilo manj kot 40 odstotkov od 145 milijonov volilnih upravičencev, vendar pa tokrat picla udeležba na volitvah ni šla v korist republikancev, kot se je dogajalo v preteklosti. Republikanci so morali

tokrat plačati težak davek predvsem zaradi škandala Watergate, ki je privedel do odstopa predsednika Nixona, ampak tudi za težaven gospodarski položaj, ki ga označujejo naraščajoča inflacija in množična brezposelnost.

Predsednik Ford je v prvem komentarju o volilnih izidih dejal, da je bilo temeljno vprašanje volilne kampanje nedvomno inflacija s svojimi negativnimi posledicami na ameriško gospodarstvo in na življenje vseh Američanov. Šef Bele hiše je dodal, da mandat volivcev daje bodemu kongresu polno odgovornost za reševanje tega problema, ter zagotovil, da bo z vsem srcem sodeloval s kongresom v tej nujni nalogi, ki nedvomno presega meje kakršne koli strankarskega zadržanja. Ford je tudi dejal, da sprejema odločitev ameriškega ljudstva, dodal pa je, da z dobrim mero optimizma, da «porazenci pogostoma ponovno zmaga». Vsekakor pa je ameriški predsednik pozval kongres, naj podpre njegovo prizadevanje «za ohranitev gospodarsko in vojaško močne Amerike kot vodilne države v svobodnem svetu in za uveljavitev sodelovanja z zavezniki in pomiritve z bivšimi nasprotniki».

Volilni izidi postavljajo vsejaker v ospredje vprašanje sodelovanja med predsednikom in kongresom. Jasno je, da bo moral Ford plačati določeno ceno, če si bo hotel zagotoviti podporo parlamenta: prvi dveji, ki ga bo moral po vsej verjetnosti plačati, pa je prav v reviziji svoje gospodarske politike, ki ji demokratska stranka odločno nasprotuje. Sam predsednik predstavnškega doma, demokrat Carl Albert, je poudaril, da je poraz doživel ne samo republikanska stranka, ampak predvsem Fordova gospodarska politika. Albert je napovedal, da bo kongres aktivno nastopal za saniranje državnega gospodarstva z vrsto zakonskih pobud o stanovanjski politiki, o javnem zdravstvu, o davčni reformi ter o javni administraciji in za oživetje proizvodnje, za zajetje brezposelnosti in za ustavitve inflacije.

Še bolj kot gospodarska vprašanja pa je nedvomno vplivala na volilni izid senca Watergate. V tej zvezi je izredno zgovoren naslednji podatek: Od desetih republikanskih članov pravosodne komisije predstavnškega doma, ki so med razpravo o «impeachmentu» do zadnjega zagovarjali poročje Richarda Nixona, so kar štiri izgubili svoje mesto v kongresu. «Ameriške politične vode — je komentiral neki senator — so danes polne razbitin Watergatea».

Papadopolos zavrača obtožbe

ATENE, 6. — Bivši grški diktator Papadopolos je zavrnil obtožbe velezdajce in prevratniške dejavnosti. Papadopolos, ki je v konfinaciji na otoku Kea, nekaj kilometrov od Pireja skupaj z drugimi štirimi predstavniki bivše vojske diktatorskega režima, je naslovil na sodnika, ki vodi preiskavo o njegovi dejavnosti po letu 1967, ko je prevzel predsedstvo vlade, spomenico, v kateri pravi, da je «revolucija», ki jo je sprožil leta 1967, temeljni kamen v politični zgodovini Grčije. Državni urad je baje bil potrjen z dvema referendumoma, o ustavi in o odpravi monarhije, ter je tako bil popolnoma legalen. V nadaljevanju svojega izjavljanja pravi Papadopolos, da je državni urad leta 1967 bistveno vplival na sedem let grškega življenja in da je voljski režim uvedel vrsto bistvenih reform.

V prihodnjih dneh bo Papadopolos zaslišala komisija, ki bo morala sklepati o njegovi obtožbi.

Seja predsedstva SFRJ

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 6. — Predsedstvo SFRJ je na današnji seji pod predsedstvom Tita razpravljalo o več aktualnih vprašanjih gospodarske politike Jugoslavije. Seje so se, poleg članov predsedstva, udeležili tudi predsednik skupščine SFRJ Kiro Gligorov, predsednik zveznega izvršnega sveta Zvezne skupščine SFRJ Zvezne sindikatske komisije, predsednik CK ZKJ Stane Dolanc, predsednik Zveze sindikatov Miroslav Špiljak, zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić, zvezni tajnik za narodno obrambo armadni general Nikola Ljubičić, nekateri drugi člani zvezne vlade in guverner narodne banke Branko Colanović. B. B.

PARIZ, 6. — V Franciji so uveljavili nove omejitve hitrosti na cestah. Na francoskih avtocestah bo po poslednji javljivi dovoljeni hitrost 130 km na uro (doslej je bila 140), na supercestah 110 (doslej 120), na navadnih cestah pa bo ostala nespremenjena, se pravi 90 km na uro kot doslej. Omejitve bodo stopile v veljavo v soboto, 9. novembra.

Zaključen obisk delegacije SZDL na Portugalskem

LIZBONA, 6. — V skupnem sporočilu, ki je bilo objavljeno o razgovorih zastopnikov Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in socialistične partije Portugalske, se med drugim ugotavlja, da sta oba organizaciji zainteresirani za krepitev medsebojnega sodelovanja in za vzpostavitev tesnejših stikov. V skladu s tem se bo organizacija SZDL udeležila kongresa socialistične partije Portugalske, ki bo sredi prihodnjega meseca v Lizboni, medtem ko bo delegacija socialistične partije Portugalske v kratkem obiskala Jugoslavijo. Sporočilo je bilo objavljeno danes po petdnevem bivanju delegacije SZDL na Portugalskem in po razgovorih s predsednikom Gomesom, ki je predsednik socialistične partije Portugalske. V teh razgovorih je jugoslovanska delegacija izrazila polno podporo portugalskim demokracičnim silam v njihovih naporih, da likvidirajo ostanke fašizma, in pri graditvi demokratske Portugalske. Voditelj demokratske socialistične partije je so s svoje strani pokazal posebno zanimanje za razvoj jugoslovanske samouprave prakse in za jugoslovansko neodvisno neuvrščeno politiko. V razgovorih so obravnavali tudi gospodarske odnose med obema državama in ob tej priložnosti izrazili zanimanje za krepitev trgovske izmenjave in gospodarskega sodelovanja med obema državama sploh.

DANES

gajanj odločili demokristjani na skrajšani seji osrednjega vodstva.

Volitve v ZDA za obnovitev predstavnškega doma in dela senata ter za izvolitev novih guvernerjev so se zaključile s katastrofalnim porazom republikanske stranke, ki je morala plačati težak davek zaradi afere Watergate in težavnega gospodarskega položaja. Demokrat-

PO RAZBITJU POGAJANJ O DRAGINJSKI DOKLADI

Jutri vsedržavna štiriurna stavka

Stavkali bodo delavci v industriji in trgovini - Sindikalna federacija razpravlja o sindikalni enotnosti

RIM, 6. — Po podatkih sindikalnih organizacij se bo v petek udeležilo vsedržavne splošne štiriurne stavke najmanj deset milijonov delavcev v industriji in trgovini. Stavka je bila napovedana v okviru sindikalnega boja za boljše prejemke, zlasti pa še za izenačenje točke draginjske doklade na najvišji ravni. Inflacija in draginja sta letos dejansko pobrali delavcem velik del izboljšanja plač, ki so si ga priborili v preteklih letih.

Sindikalne organizacije so po razbitju pogajanj s Confindustria in Intersindom dale pobudo za več delavskih akcij, ki se bodo zaključile 17. novembra. Enotna sindikalna federacija sporoča, da se bodo udeležili stavke delavci vseh industrijskih vej in vsi trgovski službenici. Obenem pa obvešča, da se stavke ne bodo udeležili službenici javnih ustanov, kot so to v preteklih dneh storili nekateri časniki. Med petkov stavko bodo sindikati priredili v raznih mestih delavske shode ali pa zborovanja po posameznih tovarnah. Glavni tajnik CGIL Lama bo govoril v Pordenonu, v Trstu pa bo govoril član vsedržavnega vodstva sindikalne federacije Rossi.

Tajništvo sindikalne federacije se je danes sestalo in začelo obravnavati vprašanje sindikalne enotnosti. Sestanka so se udeležili tudi trije glavni tajniki Lama, Storti in Vanni. O teh vprašanjih bo tajništvo razpravljalo ponovno na sejah 12. in 23. novembra, nakar se bo 28. in 29. nov. sestel izvršni odbor.

Proizvodnja v industriji odraža sedanjo gospodarsko krizo

RIM, 6. — Industrijska proizvodnja iz meseca v mesec polagoma upada. To je razvidno iz uradnih podatkov osrednjega statističnega zavoda za mesec september in iz prvih devet mesecev letos. V septembru se je industrijska proizvodnja povzela sarno za 1,2 odst., v primerjavi z lanskim septembrom. Od januarja do septembra letos pa se je proizvodnja povečala, v primerjavi z istim obdobjem lani, za 8,5 odst. Pri tem je treba omeniti, da se je najbolj povečala proizvodnja kovinarske industrije za 15 odst., proizvodnja ostalih industrijskih vej pa skupno samo za 5 odst.

Toda analiza podatkov o gibanju industrijske proizvodnje v posameznih mesecih dokazuje, da proizvodnja stalno upada. Od januarja do aprila se je proizvodnja povečala za 15,7 odst., od januarja do maja za 13,6 odst., od januarja do junija za 12,2 odst., od januarja do julija za 11 odst., od januarja do avgusta za 9,6 odst. in od januarja do septembra za skupno 8,5 odst., v primerjavi z enakimi obdobji v lanskem letu.

Obsedno stanje v Argentini

BUENOS AIRES, 6. — V Argentini so uvedli obsedno stanje. Sklepe je sprejela argentinska predsednica Maria Estela Peron po dolgem razgovoru z vrhovnimi poveljniki treh rodov oboroženih sil. Sporočilo o u-

RIM, 6. — Po včerajšnjem svečanem odprtju z nastopom svetovnih «velikih kalibrov» je danes na svetovni konferenci o prehrani prevladalo polemično vzdušje, ki je občutno zakasnilo delo konference. Polemike so izbruhnile z vso silo ob sicer manj pomembnem vprašanju, namreč ob imenovanju podpredsednikov zasedanja ter predsednikov in poročevalcev treh komisij, v katerih bi moral pretežati pretežen del diskusij na konferenci. Do kompromisa o imenih je prišlo

v večernih urah, kar pa še ni utišalo polemik. Dejstvo pa je, da se je delo dveh komisij začelo šele danes zvečer, tretja komisija pa bo prvič zasedala šele jutri popoldne.

Prva komisija se bo morala ukvarjati predvsem z vprašanji o krepitvi proizvodnje živil v državah v razvoju, poleg tega pa bo morala tudi preučiti predložene rešitve in poročevalcev treh komisij, v katerih bi moral pretežati pretežen del diskusij na konferenci. Do kompromisa o imenih je prišlo

ralni tajnik svetovne konference, Egiptčan Marej. Druga komisija preučuje vprašanja tako imenovane «svetovne prehranske varnosti», tretja pa probleme mednarodne trgovine z živilom.

Na plenarnem zasedanju so danes nastopili številni ministri, med njimi italijanski minister za poljedelstvo Bisaglia ter predstavniki Kanade, ZDA, Zahodne Nemčije, Velike Britanije in Evropske gospodarske skupnosti. Tudi v posegih posameznih delegatov so se poka-

zala znatna nesoglasja glede nekaterih spornih točk z nevarnostjo uveljavljanja nasprotujočih si tablorov v zvezi s posameznimi vprašanji na dnevnem redu. Tako se na primer nekatere države zavzemajo za krepitev finančne in druge pomoči državam v razvoju, druge države pa so za odzivitev tradicionalne pomoči v denarju ali v živilih, pač pa se zavzemajo za tehnološko in drugo tovrstno sodelovanje za razvoj kmetijstva, živinoreje in ribolova v državah v razvoju. Nasprotujoča si mnenja obstajajo tudi glede predloga, da bi ustvarili nadnacionalni organizem, ki naj bi nadzoroval nad izvajanjem prehranske politike na svetovni ravni. Proti temu predlogu so se izrazile številne države, ki vidijo v ustvarjanju novega mednarodnega organizma samo izgubo energij brez vsakršne učinkovitosti. Osnovni spor pa obstaja med industrijsko visoko razvitimi državami in državami v razvoju, predvsem zaradi težnje prvih, da bi vsilile drugim svoje formule ter da bi se vmešale v notranje zadeve držav v razvoju s pretvezo, da preprečijo nevarnost zastoja v razvoju človeštva.

Ob odprtju popoldanskega zasedanja so prebrali poslanico jugoslovanskega predsednika Tita udeležencem svetovne konference o prehrani. Tito v svoji poslanici poudarja potrebo po učinkovitem in pravičnem mednarodnem sodelovanju, ob spoštovanju pravic posameznih držav, za uspešen boj proti lakoti.

Na sliki: ameriški minister za poljedelstvo Butz (levo) se pogovarja s svojim argentinskim kolegom Emeryem med pavzo svetovne konference o prehrani.

S Francem Bonanom je odšel tudi kos naše preteklosti...

Prejšnjo nedeljo, 3. t. m., je v domu za stare v Ul. Pascoli, umrl Franc Bonano. Mlajšim, ki jim je življenje naših prednikov odmaknjeno, to ime najbrž ne bo povedalo mnogo, v starejših bi moralo obuditi spomine na minule čase in dogodke, ki so zapustili vidno sled v naši narodni zgodovini na Tržaškem.

Franc Bonano se je rodil 1. avgusta 1886 v Ricmanjih čevljarju Francu in materi Mihalji Caligaris. Pet otrok je bilo pri hiši. Franc je bil nadarjenost že z mlada in bil je med najboljšimi učenci domače ljudske šole. Potem je dobil zaposlitev v ladjedelnici Sv. Marka kot uradnik, kasneje je odprl trgovino jestevin v domači vasi. Kmalu po nastopu fašizma se je umaknil v Jugoslavijo. Živel je v Celju, odkoder pa se je že pred drugo svetovno vojno vrnil v Trst, kjer je kot upokojenec živel vse do svoje smrti v častiljivi starosti.

To so skopi podatki o življenju človeka, ki se začel ne povedo bistvenega, namreč tega, zaradi česar je posebej prav, da se ga spominjamo. Ko so imeli v Ricmanjih v letih 1900-1909 znano »cerkveno afero«, ki je Ricmanje privedla v spor najprej z dolinskimi župnikom in nato s tržaško škofijo, je bil Franc že zrel mladenič, ki je aktivno posegel v dogajanja svoje rodne vasi. Takšno enotnost, kot takrat v obrambi svojih pravic, so Ricmanji pokazali morda samo še v narodnoosvobodilnem boju in kot iz njega, so tudi iz takratne »afero« izšli zmagovalci. Škofija je morala popustiti pred njihovo odločnostjo in med tistimi, ki so takrat vodili bitko, je bil poleg vaškega starešine Ivana Berdona tudi Franc Bonano, ki je bil njegov tajnik. V tem svojstvu je Franc opravljal vse službene dolžnosti v vasi, ki jih ni bilo malo, saj so v letih interdikcije Ricmanji, in zanje starešina Ivan Berdon, opravljali vse sami, od cerkvenih obredov pred zaprti cerkvi, do civilnih porok, krstov in pogrebov. Francova sestra Ivanka je bila celo prva v vasi, ki se je poročila po civilnem obredu z domačinom Mihaelom Kuretom. Poročil ju je starešina Ivan Berdon, kot tajnik pa mu je bil v funkciji matičarja v pomoč pokojni Franc.

Franc Bonano se je marljivo udeleževal tudi na kulturno-prosvetnem strovalju tako doma, kot v tržaškem Narodnem domu - Balkanu. Med drugim je bil plesni mojster in je vodil plesno skupino Narodne delavske organizacije, ki je javno nastopala predvsem s slovenskimi plesmi, ki so bili takrat v modi, kot so kolo, beseda itd. Iz tistih časov je ohranjena fotografija plesalcev »kola« s prireditve v Narodnem domu v Trstu, 4. februarja 1913, na kateri je Franc Bonano med svojih

Bonanova sestra med civilno poroko v Ricmanjih. V ozadju je starešina Berdon, Franc Bonano pa kot starševsin tajnik sedi

ve razmere. »Saj ne dajejo zaradi reklame«, je pravil, »dajejo bolj za pomoč našemu tisku.«

Potem je nekega dne odločil tudi to delo in na tih je izginil v o-

samelost, iz katere nam ga je priključila v spomin samo še njegova smrt. A je zaslužil, da mu posvetimo vsaj teh nekaj skromnih vrstic. j. k.

LIUDSKE SKUPŠČINE NA PODROČJU MILJ

Za zaščito samostojnosti in učinkovitosti občin

Finančna stiska krajevnih uprav odraz zgrešene vladne politike

Finančna kriza, ki je zajela vse krajevne ustanove (dežele, občine, pokrajine) ni posledica samo splošnega gospodarskega nazadovanja, temveč tudi državne politike omejevanja kreditiranja javnih ustanov in še posebej zavračanja najvišjih težav prav na občine, ki danes ne razpolagajo z ustreznimi finančnimi sredstvi, medtem ko bi morale opravičati čedalje širše posege na področju družbenih storitev in uslug.

V ta okvir spada spoznanje vseh državnih in deželne organizacije krajevnih ustanov (ANCI), ki je napovedala za tork, 12. novembra, svojeverstni protest. Na ta dan se bodo namreč povsod po Italiji in tudi pri nas zbrali občinski svetniki in odobrili enotno resolucijo, ki je pripravilo osrednje vodstvo združenja ANCI. V resoluciji občine protestirajo zaradi krivične vladne politike do občin in pokrajin ter zahtevajo reformo krajevnih financ.

Posamezne občine se medtem ubadajo z vprašanji krčenja svojih delovnih načrtov, saj je znano, da vsak poseg na področju javnih del ali storitev stane danes tudi 40 odstotkov več v primerjavi z istim stroškom lani, denarja pa občine ne morejo najeti več v obliki posojil, saj so obresti na ta posojila med 20 in 25 %.

Občinska uprava v Miljah je zato sklenila, da pregleda svoje načrte in obveznosti skupaj z zainteresiranim prebivalstvom. Če večeraj se je zbrala v Zaviljah ljudska skupščina, ki sta se je udeležila župan Gastone Millo in odbornik za decentralizacijo Galliano Donadell. Razpravljali so o urejanju kanalizacije, gradnji centra za družbene dejavnosti, programe rajonskega sveta in proračun miljske občine za leto 1975.

Podoben ljudski sestanek prireja miljska občinska uprava tudi v petek, tokrat v Ljudskem domu na Griži (za področje Griže in Koroscev). Na dnevnem redu so vprašanja odnosa šteta, razsvetljava, dobava vode, urejanje cest ter proračun za leto 1975. Za prebivalce četrta Farnai bo na razpolago avto, ki bo odpeljal ob 19.45, četrta ure pred sestankom. Isti av-

DANES V VIDNU

Strokovno srečanje o pobudah »leasing«

Na sedežu združenja industrijcev iz višinske pokrajine (Viden, Ul. sv. Franciška 4) bo drevi ob 18. uri strokovno srečanje na temo »Leasing kot sredstvo za finančiranje industrijskih in trgovskih obratov«. Srečanje organizirata združenje industrijcev in družba CCC (Compagnia di Consulenza e Costruzioni). Nastopila hosta podpredsednik združenja industrijcev ing. D. Taverna in zastopnik CCC dr. F. Ferruti.

Padec v stanovanju zaradi nenadne slabosti

Včeraj so na ortopedskem oddelku sprejeli s prognozo okrevanja v 30 dneh 78-letno Sofio Trevisan. Stare istrske ceste 17, kateri so ugotovili udarec v medenico z verjetnim zlomom. Trevisanova, ki se je zatekla v bolnišnico z rešilnim avtom, je pojasnila, da je pred štirimi dnevi zaradi slabosti padla in se udarila.

V torek je pričela delovati v Gorici slovenska šola za otroške vrtnarice

Po triletnem pouku bodo dijakinje dobile ustrezno kvalifikacijo - Za hospitacije se bodo posluževali vseh treh slovenskih vrtcev v Gorici

Šolsko leto se je, z enomesečno zamudo, ki jo je treba pripisati običajnim birokratskim težavam v italijanskem šolstvu, pričelo v torek tudi za enajst dijakin, ki so se vpisale v šolo za otroške vrtnarice, ki je dodeljena slovenskemu učiteljskemu »Simon Gregorčič« v Gorici. Ravnatelj prof. Serafin je v torek jutri sprejel v ravnateljski pomen nove šole, ki bo dala slovenskim vrtcem končno tudi vrtnarice, ki so si ogledali učilnice, ki jo je dala na razpolago goriska občina. Na žalost pa ta učilnica, ki bo v kompleksu »Villa Serena«, še ni urejena. Zaradi tega bodo morale imeti naše dijakinje, vsaj v začetku, pouk v zasilnih prostorih učiteljskega vrtca v Ulici Croce. V nekaterih primerih bo pouk popoldne, ker jutri nimajo na razpolago primerne učilnice. Hospitacije v vrtcih pa bodo najbrž opravliali jutri. Te bodo imeli trikrat tedensko, ko to določa program.

Ravnatelj prof. Serafin nam je povedal, da se bodo posluževali vseh treh slovenskih otroških vrtcev v mestu. Tečaj za otroške vrtnarice traja tri leta s programom, ki ga je določilo prosvetno ministrstvo. Ta bo, skupno s tržaško, prva slovenska šola za otroške vrtnarice. Doslej so se morale dijakinje, ki so hotele v ta poklic, učiti le v italijanski šoli pri uršulinkah v Gorici.

Jutri in v soboto proslave odpornosti v Trzinu

Jutri in v soboto ob priliki proslav ob tridesetletnici odpornosti, počastitev partizanskega voditelja Silvija Marcuzija-Montesa, odlikovanega z zlato kolajno. Proslavo prireja občinske uprave trziškega okoliša, pokrajinska uprava, partizanska združenja ter politične stranke ustavnega loka in sindikati ter protifašistični odbori trziških tovarn.

Proslava se vključuje v vrsto manifestacij, ki jih prirejajo v Trzinu in okolici ob priliki 30-letnice zmagane nad fašizmom. V istem okviru so imeli pred približno petnajstimi dnevi predavanje o vlogi delavcev trziških tovarn v boju proti fašizmu, ki se pred razsulo italijanske

kraljeve vojske. V isti program spada tudi proslava 30-letnice ustanovitve partizanske brigade »Bratje Fontana«, ki je bila konec oktobra v Ronkah in nato v Beli krajini.

Jutri zvečer bodo v Trzinu, dvorani Palazzo veneta, imeli razpravo o protifašističnem gibanju v Trzinu. Razprava se bo pričela ob 18.30, vodili jo bodo zastopniki deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja.

Večja manifestacija bo v soboto. Ob 9.30 se bodo na sedežu partizanskega združenja ANPI v Ulici Garibaldi sestali zastopniki ustanov, strank in občin s prapori ter nato šli v sprevodu, najprej v glavno trziško cerkev, kjer bo cerkveni obred, nato pa v kinodvorano Azzurro, kjer, ob 11. uri, priložnostni govor.

Partizansko združenje ANPI vabi bive borce in protifašiste, da se med manifestacij udeležijo v čim večjem številu.

PD »NAŠ PRAPOR«

Pevma - Oslavje - štmaver bo jutri, 8. novembra, ob 20.30 v prostorih Pepijev gostilne na slavlju predvajalo slovenski film v barvah

Cretje

v jeseni

Vsi vaščani so vabljeni, da se filmskega večera udeležijo!

OBA SVETA SE SESTANETA JUTRI POPOLDNE

Številna upravna vprašanja na sejah pokrajinskega in občinskega sveta

Morda bo prišlo v razpravo tudi vprašanje razlastitve zemljišč v Štandrežu - Popravili bodo otroški vrtci v Podgori

Jutri popoldne ob 18., oziroma 18.30 se bosta sestala pokrajinski in občinski svet v Gorici. Na seji pokrajinskega sveta bodo svetovaleci nadaljevali z razpravo o dnevnem redu prejšnje seje, ki ga niso izčrpali. Na dnevnem redu imajo celo vrsto interelacij svetovalec, imenovanja zastopnikov pokrajine v nekatere ustanove ter točke, ki se tičejo oseba. Na dnevnem redu je tudi proračun za prihodnje leto, vendarle o njem ne bodo še razpravljali.

Prejšnjim točkam dnevnega reda občinskega sveta so dodali še nekatere nove. V glavnem gre za potrditev sklepov, ki jih je sprejel ožji občinski odbor na svojih sejah v septembru in oktobru. Te točke zanimajo nekatere občinske uslužbenke, druge pa se v glavnem tičejo povškov cen pri nekaterih gradnjah in popravilih občinskih stavb. Omenimo, da je med temi sklepi tudi popravilo stavbe otroškega vrtca v Podgori. Dela je prevzelo gradbeno podjetje Giordano Makuc iz Gorice.

Med novimi točkami najdemo tudi nekatere interelacije in osnutke rešitev. Svetovalec SDZ sta vložila osnutek resolucije za ohranitev čisto trga razreda slovenske trgovske šole, socialdemokrati pa so vložili interelacijo o položaju v tovarni Lacedo.

Na dnevnem redu jutrišnje občinske seje pa je tudi cela vrsta točk iz prejšnjih dnevnih redov, od 23. septembra dalje. Med temi so točke o razlastitvi nekaterih parcel v Štandrežu in ob Ulici III. armade. Spominjamo se, da so prišli številni štandrežci v dvorano občinskega sveta letošnjega 23. septembra, ker so mislili, da bodo ob tisti priliki o tem vprašanju svetovaleci razpravljali in odločali. Tako ni bilo, morda bodo o stvari odločali jutri. Treba pa je vedeti, da gre v tem primeru samo za ratifikacijo sklepa, ki ga je že sprejel ožji odbor na svoji prejšnji seji.

Med ostalimi točkami je tudi izvolitev treh zastopnikov goriske občine v gorsko skupnost »Brida«. Med prejšnjimi točkami zavzema važno mesto sprememba pravilnika doma za starčke »Angelo Culo« v Ločniku.

škega vrtca v Podgori. Dela je prevzelo gradbeno podjetje Giordano Makuc iz Gorice.

Med novimi točkami najdemo tudi nekatere interelacije in osnutke rešitev. Svetovalec SDZ sta vložila osnutek resolucije za ohranitev čisto trga razreda slovenske trgovske šole, socialdemokrati pa so vložili interelacijo o položaju v tovarni Lacedo.

Na dnevnem redu jutrišnje občinske seje pa je tudi cela vrsta točk iz prejšnjih dnevnih redov, od 23. septembra dalje. Med temi so točke o razlastitvi nekaterih parcel v Štandrežu in ob Ulici III. armade. Spominjamo se, da so prišli številni štandrežci v dvorano občinskega sveta letošnjega 23. septembra, ker so mislili, da bodo ob tisti priliki o tem vprašanju svetovaleci razpravljali in odločali. Tako ni bilo, morda bodo o stvari odločali jutri. Treba pa je vedeti, da gre v tem primeru samo za ratifikacijo sklepa, ki ga je že sprejel ožji odbor na svoji prejšnji seji.

Med ostalimi točkami je tudi izvolitev treh zastopnikov goriske občine v gorsko skupnost »Brida«. Med prejšnjimi točkami zavzema važno mesto sprememba pravilnika doma za starčke »Angelo Culo« v Ločniku.

650 milijonov lir

za cesto Vileše-Gorica

Deželni odbor je na zadnji seji na predlog odbornika za javna dela Giusta sprejel sklep o podelitvi nadaljnjega finančnega prispevka v višini 650 milijonov lir za zaključna dela na avtocestnem odseku Vileše - Gorica. Deželna uprava bo priznala goriskim pokrajini omenjeno vrsto po členu 1 deželnega zakona št. 38 iz letošnjega leta, ki določa izredne posege za razvoj gospodarskih, družbenih, kulturnih in turističnih dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini.

V zvezi s tem sklepom deželnega odbora je odbornik Giust sinoli dejal, da se dograditev avto ceste odseka Vileše-Gorica izvrša med tista javna dela v deželi, ki imajo pristojni krogi priznavajo po sebnost koristnost in važnost. Pred tem je deželna uprava nakazala za gradnjo te infrastrukture že 1.300 milijonov (eno nakazilo po 500 in eno po 800 milijonov lir). Novi odsek bo povezoval notranje avto cestno omrežje s tovarnim po-

POVZETEK IZ »PRIMORSKIH NOVIC«

Zakaj hotelu ime »Argonavti«?

V zadnji številki goriske izdaje »Primorskih novic«, tednika, ki izhaja na ozemlju jugoslovanske Primorske, beremo članek, ki obravnava primere podcenjevanja slovenskega jezika s strani nekaterih podjetij na jugoslovanskem ozemlju. O tem vprašanju je bilo večkrat že precej napisanega, tudi v našem listu. Hudovali smo se, da piše, npr. na avtobusih novogoriškega avtobusnega podjetja »Idrija«: »Idrija« - Gorizia in ne »Gorica« in da nasprotno koprsko podjetje pišejo imena krajev naseljenih v Sloveniji na italijanski strani meje v obeh oblikah, italijanski in slovenski. Prav tako so se ljudje hotelu, da ima hotel v Lipici tuje ime, ko bi bili vendarle lahko našli lep slovenski naziv.

V tem primeru je v Primorskih novicah govor o nazivu novega hotela, ki ga gradijo v Novi Gorici in kateremu so določili ime »Argonavti«. Članek posnemamo v celoti: »V Primorskih novicah od 25. 10. l. se Ciril Zupanc s kratkim člankom pod tem naslovom zavzema za slovensko ime hotela v Novi Gorici. Prav gotovo se z njim strinjajo vsi primorski Slovenci, ki so bili v 25 letih fašističnega tiranije sili pačenja krajevnih in drugih imen. Spričo številnih tujk, ki preplavljajo Slovenijo, je med našim ljudstvom mnogo negodovanja. Če bi tvorci teh tujk mogli pogledati v srce naših ljudi, bi morda le razumeli, da jih ponižujejo.

»Zakaj je naša slovenska beseda manjvredna? Zakaj smo mi kot ljudje manjvredni, da se moramo lupšati s tujim perjem? To so vprašanja, ki si jih povsod zastavljamo naš človek. Naša primorska mladina je nekako hiralna po ječah in otkih ter umirala pred puškinih cevmi za slovensko besedo. Nikoli ne bo popravljena škoda, ki jo je slovensko ljudstvo na Primorskem utrpelo v minuli dobi fašistične oblasti. Ogromna je bila cena, ki jo je med NOB naše ljudstvo plačalo za osvoboditev, zato pa nče, da bi bila svoboda okrnjena z mentaliteto hlapčevanja. Tujec naj občuti, ko stopi na naša tla, da smo Slovenci svobodni in prežeti s ponosom na svoje slavne moze, na junaške, na svojo zgodovino in na svojo domovino.

»Zamejski Slovenci, ki bijejo oster boj za biti ali ne biti, za sleher-

no slovensko besedo, z zadoščanjem spremljajo zavest enakovrednosti svojih sorjakov v matični domovini. Zato je nujno krepiti v naših ljudeh samozavest in narodni ponos, ki sta in morata biti neločljivi del osvoboditve, a v primeru ogroženosti nenadomestljiv element obrambe domovine. Slovenci napis na Koroskem in drugje v zamejstvu je kot obuditev mrtvega v življenje, pri nas pa je tuji napis povečevanje hlapčevanja. Kolikor se Slovenci v matični domovini ne čutijo enakovredni drugim narodom, toliko bolj je očutena manjvrednost sorjakov v zamejstvu nasprotno večinskemu narodu.

»Mnogo je lepih in pomembnih slovenskih gor in krajev, s čigar imeni bi se bolj ponášal novi hotel v Novi Gorici kakor z argo. Če se ponuja čarobno ime gore BOGATIN ali PECA. Ime CELOVČEV nas more opominjati na našo preteklost, KOPER na naše okno v svet, a RUT na kmečko mladino, ki je v brezkompromisnem boju pokazala: "tja bomo našli pot, kjer nje si novi si prosti voljo vero in poštave."«

ZAČETEK JESENSKO-ZIMSKE SEZONE

Drevi v klubu »Simon Gregorčič« razstava o begunskem šolstvu

Predavala bo ravnateljica šolskega muzeja iz Ljubljane S. Pavlič

V klubu »Simon Gregorčič« bodo drevi, ob 20.30, pričeli z letošnjo predavateljsko sezono. V zimski sezoni bodo privedli vrsto predavanj, porazdeljenih v cikluse. Predavanja bodo imeli tako, da ne bodo soht gledališča niti s koncerti slovenske abonmajse sezone.

Prvi cikel bo posvečen vprašanjem slovenskega šolstva in bo prirejen v sodelovanju s Slovenskim šolskim muzejem v Ljubljani. Drevišnje predavanje bo posvečeno domačemu problemu, ki zanima široko slovensko javnost v Gorici. Govor bo o slovenskem begunskem šolstvu med prvo svetovno vojno. Predavala bo ravnateljica šolskega muzeja iz Ljubljane Slavica Pavlič. O tem vprašanju piše v teh dneh na četrti strani našega lista Andrej Savli, ki je napisal tudi obsežno študijo, ki je izšla letos v šolski reviji.

Ob tej priliki bodo drevi odprli, vedno v klubu »Simon Gregorčič«, tudi razstavo o tem šolstvu. Tudi to je pripravil šolski muzej. Na številnih panojih je bogato fotografirano in dokumentarno gradivo in marsikatera oseba, ki se danes živi v Gorici, se bo na slikah spoznala. Videli bomo tudi slike številnih učiteljev in učencev, ki so se pred nekaj leti poučevali na slovenskih šolah na Gorškem.

Razstava bo odprta do 17. novembra vsak dan od 11. do 12. ure in od 18. do 20. ure. Na ogled bomo vse, ki jih stvar zanima, posebno pa še šolsko mladino.

V sodelovanju s šolskim muzejem bodo v klubu »Simon Gregorčič« še druga predavanja. V decembru bo predavanje o 200-letnici slovenskega šolstva; tudi to bo povezano s primerno razstavo. Januarja pa bo na vrsti predavanje o šolstvu na Gorškem.

Prodaja abonmajev za koncertno sezono

Prihodnji teden, v četrtek 14. novembra, se prične v gledališču Verdi slovenska abonmajska glasbena sezona, ki jo prirejajo Glasbena matica, Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenske kulturne prosvete. Na prvem koncertu bosta nastopila Slovenski komorni orkester iz mladinskih zbor iz Maribora, dirigiral bo Anton Nanut.

Abonmajske izkaznice so že o prodaji na naslednjih mestih: sedež Glasbene matice v Gorici, Ul. Malta 2; sedež Slovenske prosvetne zveze, Ul. Malta 2; pisarna Arthur Koskuta, Ul. Mameli 5. Cenik za pet abonmajskih koncertov je 4.000 lir, za mladince in dijakke pa velja znižana cena 2.000 lir. Vstopnice za posamezni koncert bodo v prodaji po 1.000 lir.

Razstave

V galeriji »Il Torchio« v Ulici Mameli je vsak dan, od 15. novembra, odprta razstava najnovejših slik našega rojaka, slikarja Demetrija Čela.

V Gorškem muzeju v Kromberku je razstava italjske zbirke slovenskega etnografskega muzeja. Odprta je od delavskih od 8. do 14. ure, ob nedeljah pa od 13. do 18. ure.

V razstavnih galerijah Pro loco v Gorici so odprli slikarsko razstavo trziškega umetnika Luciana Corriera. Razstavljanih je 30 slik, razstava bo odprta do 15. novembra.

V razstavnih galerijah MEBLO v Novi Gorici je od 15. novembra, vsak delavnik v delovnih urah, odprta razstava številjarskega rojaka Vladimira Klanjskega.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo Gorica obvešča udeležence martinovanja, ki se bodo z avtobusom odpeljali na Most na Soči, da bo odhod s Travnika ob 13.30, iz Podgora ob 13.35, iz štandreža ob 13.40 ter iz Sovodenj ob 13.45.

Kino

Gorica

VERDI 17.00-22.00 »Ogami, il percolo giallo«. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom. CORSO 16.45-22.00 »Il domestico«. L. Buzzanca in M. Brocard. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom. MODERNISSIMO 17.30-22.00 »Giroli-moni, il mostro di Roma«. N. Manfredi in A. M. Pescatori. Barvni film.

VITTORIA 16.30-22.00 »Il satanico ri-ti di Dracula«. C. Lee in P. C. Shing. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom. CENTRALE 16.30-21.30 »Le avventure di Enea«. G. Brogi in O. Karlatos. Barvni film.

Tržič

AZZURRO 17.30-22.00 »Kidd, il mo-nello del west«. Barvni film. EXCELSIOR 16.00-22.00 »Il colon-nello Buttigione diventa generale«. Barvni film.

PRINCIPE 17.30-22.00 »Sterminate gruppo zero«. Barvni film.

Nova Gorica

SOČA »Začetnica na plinčniku«. francoski barvni film ob 18.00 in 20.00. SVOBODA »Holandska zveza«. ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE »Prometna zmeda«. francoski barvni film ob 19.30. RENČE »Rečno Kekeke«. slovenski film ob 16.00 in 20.00.

PRVACINA »Roparji vlaka«. ameriški barvni film ob 20.00.

Včeraj-danes

Iz goriskega matičnega urada

ROJSTVA: Ileana Boscarol, Alessandro Savian, Manuel Sponton, Roberto Bozzuffi.

SMRTI: 45-letna gospodinja Umberta Musina vd. Germinario, 88-letna gospodinja Luigia Gratton vd. Goldnerkreuz, 79-letna upokojenka Emma Gasparod vd. Devetlag, 56-letna upokojenka Elda Luznik vd. Munaf.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna D'Udine, Trg sv. Franciška 4, tel. 21-24.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Alla Salute, Ul. Cosulich, tel. 72-480.

Franc Bonano

ni plesalci v srbskih narodnih nošah.

Zadnja leta svojega življenja, po ženini smrti, je preživel pokojni Franc odmaknjen v domu za ostarele v Ul. Pascoli. Toda dokler je bil še kolikor toliko pri močeh, si je še pomagal s kakšnimi opravili, da si je kaj prislužil k skromni pokojnini. Med drugim je nekaj let nabiral oglase za Jadranski kolektor. Tudi pri tem delu je bil vzorno reden, kot so pač znali biti redni pri svojem delu naši starejši ljudje. Spominjam se ga, kako je s počasnim, že utrujenim korakom, prihajal v tiskarno »Graphis«, in mi prinašal lepo na listih nalepljene oglase in z lepo jasno čitljivo pisavo označene mere zanje. Malo se je odpočil, potem je redno potožil, kako težko je od naših malih trgovcev dobiti kak le malo večji oglaš. Kot bivši trgovec je dobro poznal večino slovenskih trgovcev na Tržaškem in Gorškem, pa tudi njihove

Plesalci »KOLA« NA VII PLESU NAR. DEL. ORGANIZACIJE V »NAR. DOMU« V TRSTU, DNE 4-III-1913.

Franc Bonano med plesalci »Kola«

AMERIŠKI DRŽAVNI TAJNIK KISSINGER V SAUDSKI ARABILI

«Pravičen mir» in nafta vzmet za pot po Bližnjem vzhodu

Ameriški državnik in Sadat izrazil zadovoljstvo glede ameriško-egiptovskih odnosov - Vprašanje Palestincev - Oboroževanje tekmecev

RIAD, 6. — Ameriški državni tajnik H. Kissinger je danes pozno popoldne prispel v letalov v glavno mesto Saudske Arabije. Pri prihodu na letališče ga je sprejel saudski zunanji minister Omer Sakkar. V Saudski Arabiji se bo Kissinger srečal s kraljem Faisalom s katerim bo razpravjal o vprašanjih Bližnjega vzhoda ter še posebej o petrolejskih zadevah, ki živo zanimajo Amerikance. Kissingerjev obisk v Riadu pa bo trajal le tri ure, ker se bo takoj nato odpeljal v Aman.

Upoštevač številne Kissingerjeve obiske v azijskih državah, potem v Evropi in sedaj na Bližnjem vzhodu, lahko rečemo, da gre za prave «tours de force», ki ga najvidnejši ameriški predstavnik znanje politike izjavja v tem trenutku, kar se v prejšnjih časih ni nikoli dogajalo. Gre pripisati to ameriško zavzetost za reševanje očitnih vprašanj, posebno na Bližnjem vzhodu, izključno zaskrbljenosti za morebiten negativen razvoj dogodkov za ZDA? Ta politična komponenta je prav gotovo vedno navzoča pri Kissingerjevih računih, toda zelo važna je tudi tista, ki zadeva vprašanja oskrbe z gorivi. Prav v Riadu je Kissinger skušal ponovno reševati vprašanje cen nafte proizvodov.

Poleg tega se Kissinger zavzema seveda tudi za določeno rešitev težkih problemov na Bližnjem vzhodu, o katerih se je pogovarjal na svojem obisku v Kairu z egiptovskim predsednikom Sadatom. Kissinger je na splošno zelo zadovoljen z rezultati pogovorov in tudi Sadat je izrazil svoje zadovoljstvo. Kaj pa sta državnik dejansko sklenila po zaključku pogovorov in po skupni tiskovni konferenci, ki seveda drugo vprašanje. Na vsak način je predsednik Sadat izjavil dobesedno: «Nepori dr. Kissingerja so sedaj še bolj potrebni kot so bili v preteklosti. Popolnoma zaupam v dr. Kissingerja. Mi podpiramo njegove napore za doseg pravičnega in trajnega mira.»

Sadat je se dostavil: «Mi menimo, da ZDA odpravljajo še vedno pomembno vlogo za nadaljnji napredek v tem smislu ter poudarjam, da ostajajo poti za napredek še vedno odprte.»

Kissinger pa je s svoje strani dejal, da so bili kairski pogovori uspešni kot vedno ter je poudaril, da se ZDA še vedno zavzemajo za pravičen in trajen mir na tem področju. Ameriški državni tajnik se seveda ni hotel obvezati glede konkretnih možnosti za reševanje številnih vprašanj, ki se postavljajo sedaj na Bližnjem vzhodu. Kissingerjevi pridržki so razumljivi, ker se je položaj na Bližnjem vzhodu zelo spremenil po zadnjem rabatskem vrhu. Na tem vrhu je bila priznana Organizacija za osvoboditev Palestine kot edina predstavnica palestinskega ljudstva. Jordanski kralj Husein je že javno izrazil svojo namero, da se ne bo vtičal več v zadeve Cisjordanije, ki naj bi postala osrednje ozemlje bodoče palestinske države.

Ti sklepi so hudo prizadeli Izraelce, ki še nadalje vztrajajo na pogajanjih z Jordanijo ter izključujejo vsakršno možnost pogajanj s Palestinskimi osvobodilnim gibanjem,

Srečanje med Sadatom in Kissingerjem

ki po njihovem mnenju streže po življenju izraelski državi. Te misli sta navedla v svojih govorih izraelski premier Rabin in tudi minister za obrambo Peres.

V ozadju vseh političnih in diplomatskih srečanj Kissingerja in drugih osebnosti, ki v teh dneh aktivno delujejo na tem področju, pa so vprašanja oborožitve ter morebitnih priprav na nov spopad. Izraelci trdijo, da arabske države, posebno Sirija in Egipt prejemajo sedaj od Sovjetske zveze rastoče količine najmodnejšega orožja. Isto pa velja tudi za Izraelce, ki so baje že prejeli, oziroma bodo prejeli v kratkem večje pošiljke tankov, letal in najbolj izpopolnjenih izdelkov vojaške tehnike.

V teh razmerah se datum sklicanja ženevske konference o rešitvi vprašanja Bližnjega vzhoda vedno bolj odmika. Sovjetski zvezi, se zdi, ne mudi, tudi zato, ker noče spraviti v nevarnost svojega prestiža kot sodgovornega svetovja pri reševanju tega vprašanja. Za sedaj je ušoda ženevske konference bolj odvisna od Arabcev kot od drugih partnerjev. Kissinger skuša pridobiti za svoje teze čimvečje število partnerjev na Bližnjem vzhodu, toda v množicem predstavljajo njegovi napori pravcato Sisifovo delo.

Pozno zvečer so sporočili, da je Kissinger prispel v jordansko prestolnico Aman, kjer so ga sprejeli številne jordanske vladne osebnosti. Kissinger se bo v Amanu pogovarjal s kraljem Huseinom.

Japonski zunanji minister na obisku v afriških državah

DAR ES SALAAM, 6. — Japonski zunanji minister Kimura je zagotovo, da bo njegova država dala vso potrebno pomoč protikolonialističnem boju v Afriki. V govoru, ki ga je imel v Dar Es Salaamu, kjer je na dvodnevnem obisku, je Kimura poudaril japonsko željo, da bi afriške kolonije čimprej dosegle popolno neodvisnost.

Pred obiskom v Tanzaniji je Kimura bil v Zaireju. Z okrepljenimi stiki z afriškimi državami si hočejo Japonci ponovno zagotoviti zaupanje Afričanov. Japonci so namreč bili na črnem seznamu organizacije za afriško enotnost, ker so pač največji trgovski partnerji Južne Afrike in Rodezije.

Danes obletnica oktobrske revolucije

Na Rdečem trgu v Moskvi so v teku še zadnje priprave za proslavo oktobrske revolucije, ki je izbruhnila na današnji dan leta 1917

VSOTA JE BILA DEL PLAČ, NAMENJENIH USLUŽBENCEM

Drzen rop v videnski bolnišnici Neznanci odnesli 80 milijonov lir

Roparji so napadli kurirja hranilnice in jima iztrgali torbo z denarjem - Vrsta nejasnih okoliščin v poteku zločinske akcije

VIDEN, 6. — Videnska glavna bolnišnica je bila danes jutraj priporočila drznega ropa, ko so neznanci, doslej še pravzaprav ni jasno, koliko jih je sploh bilo, napadli uslužbenca videnske hranilnice 48-letnega Dina Gorzo in 37-letnega Ettore Dominissinija ter jima iztrgali iz rok torbo, v kateri je bilo 80 milijonov lir, del vsote namenjene za plače bolničarskega osebja. Po napadu na uslužbenca so neznanci prehodili približno 500 metrov po hodnikih bolnišnice, dosegli stranski vhod, kjer jih je čakal avto «alfa romeo 1750» rdeče barve, s katerim so z vso naglico izginili.

Nekatere plati drznega ropa, o katerem so uvedli preiskavo tako karabinjerji kot policija, udeležujejo pa se je tudi tržaški policaji, so zelo nejasne. Hišne preiskave v stanovanjih oseb, ki bi utegnile biti zapletene v rop, niso dale nobenega pozitivnega rezultata, prav tako se niso obnesli čestni bloki in zaslijevanja. Vse kaže, da je bil zločinski podvig skrbno preučen in da so roparji zelo dobro vedeli, kakšen je položaj v bolnišnici. Izplačilec plač se je ta mesec zavlekel zaradi finančnih težav, v katerih se nahajajo vse bolnišniške ustanove. Poleg tega so roparji vedeli, da je stranski vhod na Ulici Forni di Sotto, pri mrtvašnici, odprt, ker so v teku dela za popravitev hodnika. Treba je reči, da je bil stranski vhod do večera vedno zaprt. Niti ni jasno, kako so roparji sploh prišli v notranjost dvorced, ki pelje skozi vrt. Dostop z avtom je dovoljen samo zdravnikom, uslužbenim in sorodnikom bolnikov, ki imajo posebno dovoljenje. Po vsej verjetnosti so roparji rekli vratarju, da morajo prepejati bolnika v ambulanto za prvo pomoč. Imeli so vsekar dva avta: omenjeno alfa romeo, ki so jo septembra ukradli

v Mestrah ter modro «500», ki pa so jo ukradli v Vidnu. Slednjo so pustili na vrtu bolnišnice, alfa romeo pa so policaji dobili v Ulici Marco Fiduicio.

Na dan, ko izplačujoče plače, je v bolnišnici vedno zelo živo. Uslužbencev je približno 2500, razdelijo pa jim približno 700 milijonov lir. Roparji so se verjetno zanesli na dokajšno zmedo, ki ob teh priložnostih vlada v bolnišnici. Dejstvo je, da se vračarji in drugi uslužbenci, ki so bili v službi pred 8.30, sploh ne spominjajo avtov ali roparjev. Nihče ni opazil nič sumljivega. Samo 15 minut po ropu je prispel drug furgon z ostalo vsoto za plače in izplačevanje se je začelo brez večjih zastojev.

Vse to naj bi kazalo na dejstvo, da so imeli roparji zvezo med uslužbenimi bolnišničarji, ki so jih baje seznanili z vsemi podrobnostmi o izplačevanju plač ter o položaju v notranjosti bolnišnice. Policija in karabinjerji vodijo preiskavo tudi v tej smeri, kot rečeno pa doslej niso imela vsa njihova prizadevanja nobenega uspeha.

To je že drugi drzni rop v Vidnu v zadnjem letu. Prejšnjo zimo so napadli zavrnitela mestnega muzeja ter nekatero uslužbenico in odnesli dragoceno zbirko kovancev, katerih vrednost je znašala približno milijardo lir.

Tri slovenske naveze na vrhu Kangbačena

NOVI DELHI, 6. — Slovenski alpinisti so se po osvojitvi 7900 metrov visokega Kangbačena na poti v domovino zadržali v Novem Delhiju, kjer je v njihovo čast jugoslovanski veleposlanik Ilija Topolovski priredil srečanje po katerem

BEJRUT, 6. — Davi ob 9.10 po srednjeevropskem času je na letališču Benina pri Bengaziju v Libiji pristalo letalo tipa «caravelle» jordanske letalske družbe «Alia», ki sta ga dva mladeniča preusmerila, ko je letelo na progi Aman-Akaba. V trenutku preusmeritve je bilo na letalu osem potnikov, šest članov posadke ter štirje člani varnostnih sil. Kot smo dejali, je letalo pristalo na letališču pri Bengaziju. Libijske oblasti so omogočile vsem potnikom, da nadaljujejo svojo pot. Med njimi je tudi italijanska državljanka Laura Lombardi iz Milana, kateri je italijanski generalni konzulat nudil potrebno pomoč. Libijske oblasti so pridržale samo oba preusmerjevalca, ki pa sta že zaprosila za politični azil.

Do preusmeritve letala je prišlo v jordanskem zračnem prostoru. Mlada preusmerjevalca sta najprej prisilila pilota, da se je napotil proti Bejrutu, kjer pa so oblasti zaprle letališče za promet. Moška sta sicer zahtevala pristaneke, toda z letališča sta dobila negativen odgovor.

Letalo je potem nadaljevalo pot v severozahodno smer. Grške oblasti so kmalu nato sporočile, da «caravelle» ni stopil v grški zračni

prostor. Pozneje se je zvedelo, da se je usmerilo proti Libiji, kjer je z dovoljenjem libijskih oblasti pristalo na letališču pri Bengaziju. Libijske oblasti so bile povezane z egiptovskimi, ki so tudi obvestile jordanske, da je letalo pristalo. Kdo sta preusmerjevalca? Odgovornost za preusmeritev si je prevzela organizacija «Svobodnih jordanskih nacionalističnih častnikov». V dobro obveščenih krogih trdijo, da gre za organizacijo, ki šteje v svojih vrstah mlade jordanske častnike. Ti so sovražno razpoloženi do kralja Huseina, katerega smatrajo za izdajalca jordanskega ljudstva ter sploh arabskega naroda.

Odpor mladih jordanskih častnikov proti monarhiji je prišel prvič do izraza v septembru l. 1970, ko je kralj Husein uničil s svojo vojsko palestinska gverilska taborišča v Jordaniji. Tedaj se je več mladih jordanskih častnikov borilo proti Huseinovim oboroženim silam. Odpor se je v naslednjih mesecih še stopnjeval. Gibanje republikanskih častnikov je začelo izdajati tudi svoje glasilo. O vseh teh dogodkih je libanonski tisk poročal vedno precej obširno. Gibanje je izvedlo tudi razne druge akcije, kot na primer preusmeritev nekega drugega letala ter tudi atentat na neki jordanski naftovod.

Agostinho Neto o angolskih separatistih

ALZIR, 6. — V intervjuju alžirskemu dnevniku «El Mudžahid» je predsednik gibanja za osvoboditev Angole Agostinho Neto izjavil, da so pojav separatistov v Cabindi finančne velesile, ki bi se hotele polastiti naravnih bogastev Angole ter njenih petrolejskih vrelcev. Po njegovih izjavah ne pomenijo separatisti ničesar in je njihov obstoj mogoč samo ob izdatni tuji pomoči. Neto je odločno zanikal sleherni možnost pogajanja s predstavniki separatistov, ki hočejo ločiti Cabindo od Angole. Predsednik gibanja za osvoboditev Angole je poudaril, da so v trenutku podpisa premirja s Portugalsko podprli o zemeljsko celovitost Angole in da Portugalska sedaj ne more spremeniti besedila podpisanega sporazuma.

Saragat demantira

RIM, 6. — V zvezi s pisanjem nekega tednika je senator Saragat odločno demantiral, da je 27. januarja letos telefoniral obrambnemu ministru. Poudaril pa je, da ga decembra 1970, ko je bil predsednik republike kot tak vrhovni poveljnik oboroženih sil, pristojni minister ni obvestil o poteku dogodka, kot bi absolutno moral. Očitek gre jasno na takratnega obrambnega ministra, ki je bil socialdemokratski predsednik Tanassi.

Zakaj veliki državniški bežijo v zakotne kraje

(Nadaljevanje s 4. strani)

meričani so to «obedelanilo» nekaj let pozneje, ko so namreč svoje prisilskovalne naprave še izpopolnili in ko so jih Sovjeti v tem že dohiti in prehiteli.

Sedaj pa Američani ne potrebujejo več nekoga, ki bi jim nameščal mikrofoni na ustreznem kraju, torej neke v bližini palače, kjer se državniški sestajajo. Danes razpolagajo z novimi pripomočki, tako na primer z mikrofoni, ki so podobni kamnu, majhnemu polenu in podobno, skratka neopazni napravici, ki na razdaljo 100 in tudi 150 m zabeleži sleherno besedo, tudi polglasno govorjenje, ki ga nato «usmeri» proti nadzve občutljivim in popolnim prisluškovalnim napravam, nameščenim na umetnih satelitih, ki krožijo okoli Zemlje. Predvčeršnjim so Sovjeti sporočili, da so izstrelili na pot okoli Zemlje svoj 693. umetni satelit vrste kozmos. Ne trdimo, da so vsi ti sateliti vohunski ali prisluškovalni, toda prav gotovo bo med njimi marsikateri «kozmos» imel na krovu prav prisluškovalne naprave. Podobno je z Američani.

In vendar so na Zemlji tudi «mrtni kotli», ki jih krožnice teh ali onih umetnih satelitov ne zajamejo. Ker tako na eni kot na drugi strani načrtno sledijo vesoljskim poskusom, točno vedo, kje so mrtvi kotli in zato izbirajo kraje za take «državniške zmenke» prav v krajih, kamor tenkočutna «uše» umetnih satelitov ne morejo. In teh mrtvih kotlov je bolj malo. Na vsak način spada sem Martinica, sem spada baše tudi Vladivostok, vsekar spada sem Isanda, kjer so se pred leti sestala Pompidou in Nixon. Kaže torej, da se morajo veliki državniški skrivati pred samimi seboj.

VODJA GUSARSKÉ TOLPE JE BIL NEKDANJI LADIJSKI KAPITAN

TURŠKA POLICIJA ARETIRALA GUSARJE KI SO UGRABILI ITALIJANSKO LADJO

ISTANBUL, 6. — Turške sodne oblasti so uvedle preiskavo o dogodku, ki ga je predstavnik policije v Istanbulu označil kot «najbolj eklatanten primer gusarstva v 20. stoletju». Gre za napad na italijansko tovorno ladjo «Nico I» ter njeno preusmeritev v Turčijo. Kapitan Renzi Divan, poveljnik skupine, ki se je polastila ladje, ko je pred dnevi pretrpel tripolskim pristaniščem napadla plovilo po preizkušeni gusarski tehniki iz prejšnjih stoletij, je sedaj v priporu na «Nico I» skupaj s svojimi pajdasi.

Po zadnjih vesteh iz Istanbula kaže, da so kapitan Divan in njegovi možje potrpežljivo čakali leto dni na priložnost, da stopijo v akcijo. Priložnost pa se jim je ponudila v Tripolisu. S čolnom so se pripeljali do ladje, z čolnom so stopili na ladjo in izkrcali pri grški

obali italijanske mornarje in odpluli v Istanbul.

«Nico I» ima 499 bruto registrskih ton, bil pa je nekoč turška ladja «Divan Bakirli», ki so jo francoske policijske oblasti zaplenile leta 1971 v Marseillu. Cariniki so namreč skrbno skrito v dvojnem dnu kabine našli večjo količino morfija, ki je bil po vseh verjetnostih namenjen enemu številnih ilegalnih laboratorijev, ki morfijsko predelujejo ter ga potem prodajajo za drag denar na raznih evropskih in ameriških trgih.

Francozi so torej postali lastniki ladje in vlada ga je nekaj časa zatem dala na dražbo, saj se nihče ni oglašil, da bi plačal kavejo in globo. Kupil jo je italijanski brodar Nicola Piccinini. Bivši turški lastnik pa se nikakor ni sprijaznil z izgubo ladje. Po pričevanju kapitana Divana sta z bivšim lastnikom

neprestanu nadzorovala premike ladje, ki je že plula pod imenom «Nico I». Čakala sta samo na ugodno priložnost, da se je spet polastita. Prejšnji teden je ladja priplula pred Tripolis. V svojih poznejših izjavah je italijanski kapitan Cardamuro dejal, da je čakal na dovoljenje libijskih oblasti, da pristane v pristanišču glavnega mesta, ko se je položaj zapletel.

Turška policija pravi, da je kapitan Divan s svojimi «gusarji» priplul pod ladjo s čolnom ter dejal, da so mornarji, ki iščejo zaposlitev, S to pretezo so stopili na krov. Italijanske oblasti so se odločile, da proti vzhodu. Ko je izplula iz libijskih ozemelskih voda so sneli italijansko in dvignili turško zastavo. Ladja je prevažala 800 ton raznega blaga namenjenega libijskim trgovcem. Imela je goriva za dan plovbe.